

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . . . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . . . 2 50 зр. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границю:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вирнеш ми очи і душу ми вирнеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о год. 6-їй пополудни.
Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. п. Дюбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламіцї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня авичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надсланим» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Хорватска колегія св. Ієронима в Римі.

Папа Лев XIII основав в Римі колегію хорватску, письмом Апостольским з 1. серпня 1901. Відомо з часописий, що против впровадження в житє тої колегії були демонстрації Італійців дальматских в Римі — но справа тої колегії зістала за посередництвом дипломатичного заступництва Австрії у місцевих властей корисно поладженою. Для нас Русинів є се інтєресно знати, що колегія та призначена є також і для греко-католицької епархії в Кріфєвац (в Хорвації), котра складає ся з вірних хорватської але в часті і рускої народности (суть то кольонії рускі, описувані нашими етнографами). — Колегія хорватска заведена зістала по знесеню капітули-колегії (Collegiat Capitel) іллірійської св. Ієронима, о котрої початках папске письмо подає слїдуючі історичні дати: Ще в році 1453. Папа Николай V заложив в Римі на прошенє Ієронима де Потомія з Дюбровника (Ragusa) і иньших вірних з Дальмачії, з Славонії, Істриї, Хорвації, Босні і Герцоговини Госпіц (господу) для паломників з тих країв. Опісля з щедрих дарів особливо боснійської королеви Катерини заложено там ще і шпиталь; розширивши будинок на 2 часті. Папа Сикст V, родом з Хорвації, коли став папою, перебудував свою титулярну церкву св. Ієронима власним коштом з фундаментів і видвигнув єї до достоїнства колегії з капітулою, котра складала ся з архипресвитера, 8 каноніків і 14 бенефіціятів. Той інститут перетривав до нині. — Понеже змінені обставини теперішні учинили злишним такий Госпіц в нинішних часах, а противно оказала ся потреба наукового заведеня, де би сьвященники якогось народу під оком св. Отця виспі науки побєрали і в житю духовнім заправляли

ся — щоб потому набуті відомости межі своїм народом ширили — тож, що з госпіцами иньших народів, так і з тимже госпіцом Іллірійців стало ся, то є: зістало перемінєне на наукову колегію. Вже в XVI віці старано ся утворити колегію наукову, до чого р. 1598 Папа Климентий VIII дав дозвіл — але про ріжні трудности не здійснив ся той намір. Доперва по 2 столїтях Папа Пій VII р. 1790 запровадив колегію хорватску, віддавши часть забудована призначеного для паломників враз з доходами для клириків. По пяти літах колегії тая упала. Доперва аж в році 1864. зістали деякі молодці прийняті до колегії, названої тоді іменем св. Кирила і Методія. По 7 літах перестала і тая колегія існувати. Щасливою не була і тая колегія, котру в 1884 основано для сьвященників. Трудність існованя для колегії лежала в тім, що основана Сикстом V капітула зуживала всі доходи того заведеня.

Щоб дати певну основу хорватській колегії, Папа Лев XIII по засягненю ради єпископів з Хорвації зніс і капітулу колегії і госпіц — і завів вмісто тих: колегію св. Ієронима для народу хорватского, і тій всі добра, привалєжні госпіцови і капітулі — зістали віддані. Всі обовязаня духовні каноніків колегії перейшли проте на 3 управителїв наукової колегії. Колегія тая має приймаєти сьвященників, родом і язиком Хорватів, котрі семинар і богословський лицей скінчили, і до висших наук здібними суть узнані. Також і для питомців призначена ся колегія, котрі сьвященниками наміряють стати. Папа призначає одного кардинала на патрона заведеня; є 3 управителїв 1) ректор Папою призначений без згляду на народність, 2) віцеректора іменує кардинал патрон. Ректор має платні 3 тисяч лір, віцеректор і духовник по 1.800 лір, кромє мешканя, харчу і иньшого дожитя потрібного; 3 управителїв, ті носять

назву: почетних каноніків св. Ієронима, як довго управляють в сїм заведеню. Економичною частию рядить 5 мужів. Кардинал патрон приймає і видаляє питомців по вислуханю настоятелїв. Приймає ся лиш найспосібніших і найліпшого поведєня питомців.

Єпископи і архієпископи з слїдуючих (хорватского язика) 17 дієцезий мають право посилати сьвященників і питомців до сеї колегії. В Хорвації: 1) архієпископ загребської (Agram) дієцезії 1,187.300 душ, 2) єпископ дієцезії Сінє (Zengg) з 330.000 душ, 3) Діяковара в Славонії (216.270), 4) греко-кат. епархії Кріжевац 23.000 в Дальмачії: 5) архієпископ Задару (Zara) 76.120 душ. 6) єпископ в Сібію (Sebenico) 90.940. 7) єпископство в Лєсіна 58.400. 8) в Спаліті (Spalato) 173.110. 9) в Дюбровнику (Ragusa) 68.300 душ. 10) в Которі (Cattaro) 13.650. В Брєст: 11) архієпископ Верхбосанський в Сараєві 180.000 душ. 12) єпископ в Банялюці 91.700 душ. В Герцоговині: 13) єпископ в Мостарі 91.000 душ. В Істриї: 14) єпископ в Веаїя (остров Veglia) 57.600. 15) дієцезія Паренцо-Поля 113.000 душ. 16) трієстинський єпископ 360.900 душ, вкінці 17) архієпископ в Антіварі в княжєстві Черногора 6.550 душ. Всіх римо-католиків Хорватів в 16 дієцезиях є 3,241.470 і 23.000 греко-католиків Хорватів і Русинів в крирєвацькій дієцезії. Відтягнувши Італіян коло 200 000 з того числа, виходить, що над 3,000.000 Хорватів римо-католиків мають 16 епархій, межі тими 4 архієпископів. Хорватска народність отримала в тій колегії свій осередок в столиці християньского сьвіта яко знамя обєднєнє цїлу народність. Хорватских сьвященників сьвітских є 2.187 а законних 549. В 14 дієцезиях є капітули єпископські з 6 каноніками, в Загребі з 16 каноніками, 2 дієцезії мають по 2 капітули (з причини злуки дієцезий)

5) **ДЖЕРОЛЯМО РОВЕТТА.**

НІКЧЕМНІ ТИРАНИ.

З італійської мови переклав
Данило Зарічний.

II.

Мала Агнєшка не зазнала ніколи щастя. Батько ще перед її народженєм журив ся, проклинав наче Турок сей тягар, що мав на него упасти; сини гнівали ся на матір і бурмотїли під носом, що стара не має розуму; а відтак, як прийшла на сьвіт, сварили ся і спорили, бо волїли хлопця ніж дівчину. Відна мати боронила все своєї дочечки і мусїла її скривати, а щоб її накормити, утікала далеко, або крила ся в темнім углі запалої хати, лякаючи ся, щоб павубки не проковтнули її з лісним клейом, як то нераз грозили.

Відтак, як вже відлучено маленьку, не хотїли, аби «дївка» лишала ся дома, підчас коли вони йшли на роботу: ту була для неї нудота

і страта часу. Держали її вже замкнену в хаті разом з чорним конєм і старою куркою.

Дроворуби жили наче в норі: дві низькі ями, одна побіч другої, стїни закопчені димом і вогкі. В першій стояв великий столиско, поточений червом, а довкола стїн довга лавка, служила до сїданя; в такій власне кімнаті спала цїла сім'я; чоловіки, жінки і осел. Не було там ні одного вікна; а воздух і сьвітло доходили шпарами криші і стїн. В викопану ямку на долівці спливала гнївка худоби і людий та вивторювала в нужденній хатині одурюючу вонь.

Лишена дївчина нишпорила цїлий день в тій гнївці. Вона тиснула в грубовьких руках кусник чорної лемішки і нерадо жвала. Курка сидїла тихо, не кудкудакала, лишє від часу до часу підкрадала ся, та кусала її клювом, відтак наполохана прямим, жовтим оком кота, що мурликав на лавці, скоро втікала, стрібуючи крилами.

Дївчинка гак сама сьміяла ся, плакала, любила ся, лякалає, відтак сама самісінька йшла покріпляти ся. Як вечерїло, а Агнєшка не бачила в хаті нічого крім сьвітлячих очий кота, зачинала страхати ся і плакати, кричати, та не вгавала, доки не почувла сьпіву братів та гавка-

ня бризька, що приходив лизати її лице. Тодї вона тулила ся до груби і придушувала в собі віддих.

Мати не сьміла її боронити, бо були би павубки ще більше знущали ся над нею; але глядїла на неї очима повними боязливого чутя.

Була се жінка висока і худоцава, а на її лиці пробивалась краса, знищена більше журою ніж віком; очи показували сум лагідний і чутивий, що звїщають покірну душу, але не піддану горю.

Все скулена, придушувала в грудех віддих; лишє докидувала кілька слів в обороні Агнєшки, коли не могла довше дивити ся на знущаня

— »Перестаньте вже раз мучити її... вона на винна, що прийшла на сей сьвіт!« А як давала їсти, то дївчині навпослїдку; не ладила її на виднім місци на лавці, але все в кутику коло припїчка і там годувала, аби не кричали павубки і не ремєтєували, що все марнує ся.

(Дальше буде).

і є ще 10 капітул колегіальних, 1250 па-
рохій.

Єпископи хорватські, в котрих дієце-
зиях уживають языка старословенсь-
кого в літургії латинського обря-
да мають право своїм сьвященникам, ко-
трих до Риму висилають, приказати,
аби вивчили ся языка старословенсь-
кого і азбуки глаголицької а
старословенського языка в латинськiм обря-
ді уживає ся в дієцезіях Сінь (Zengg в
хорватськiм побережю), 2) в Veglia (Krk), 3)
в задарськiй і 4) в антіварськiй дієцезіі в
Чорногорі. Як голосать послідні вісти, має
Папа в справі колегії св. Ієроніма приня-
ти чорногорського князя Микиту на авді-
єнції.

Осторога і погроза.

Предметом живих розправ в кульорах пар-
ляменту є вчерашна бесіда президента міністрів.
Ціла австрійська праса займає ся понеділковою
промовою др. Кербера, коментуючи єї та зазна-
чуючи своє становище. Бож і не леда новину
почула палата від керманіча правительства. По-
голоски, які до недавна глухо кружили в прасі
про наміри правительства, стали певними. Др.
Кербер висказав ся, що на случай безвідності
сесії, правительство не лише рішене розвизати
парлямент, але також і змінити єго реґулямін,
щоби унеможливити на будуче всяке перешко-
дженє правильного функціонуваня державної
ради.

Зараз по приступленю до другого читаня
бюджетової провізорії, президент міністрів за-
няв слово і заявив, що хоче дати послам по-
ясненє о деяких справах, котрі виповняють собою
парляментарну атмосферу. Що-до грозби розвиз-
аня парламенту в урядових днівниках, міні-
стер заявляє, що коли би хто в прасовім бюрі,
де тепер бувають співробітники опозиційних
днівників і де відповідає ся на кожде запитанє,
хотів довідати ся о правдивості сєї вісти, був
би згідно з правдою одержав відповідь, що там
о тім нічого не знають. Спеціальних новин для
заприязнених днівників не держить. Що-до са-
мої річи, то правительство ані на хвилю не від-
вертає ока від події послідних літ і парламен-
тарної ситуації.

Палата недавно выбрана і не потребувала
би зачіпати о спомини з послідних літ. Однак
виборці лишили ся ті самі і звідси може ви-
ходить се, що не забули о всім, що стало ся.
Можна би о тім подумати і було би пожиточне,
аби послаи, вернувши зі спільних нарад з репре-
зентантами всіх частий держави, давали дома
пінший, ширший образ ситуації і звязи подій
як се звичайно виборцям руководячим ся до-
машніми інтересами є на руку. Однак не один
з послів не хотів би стати в суперечности зі
своїми мандатами і руководити ся впливом ви-
борців. З тої причини мусимо єще числити ся
з многими може подіями, котрі будуть псувати
нашу роботу.

Що-до чєско-німецького спору, бесідник
звертає ся против закиду п. Пацака, що Чехи
не можуть уважати правительство за справедли-
ве і обєктивне. Правда, що довіре не дасть ся
вимусити, але піднесений закид мусить бути у-
мотивований, а тут бесідник питає: що прави-
тельство зробило, аби єго з тої причини назива-
вати сторонничим і несправедливим. Чи через
цілий час нашого урядованя ми де небудь на-
значили стан посіданя чєскоґо народу? Говори-
те, що іменуємо за мало чєских урядників, але
і з другої сторони чуете кожного дня, що іме-
нуємо за мало урядників. З того можете суди-
ти, як то тяжко всіх вдоволити. Правительство
мусить передовсім узгляднити інтерес служб,
бо населєне має право домагати ся доброї ад-
міністрації. О скілько отже правительство ува-
жає за свій обовязок старати ся о неї, о єтіль-
ко є се єго ненарушимим правом покликувати
на урядників найліпших людей.

Бесідник боронить правительство перед за-
кидом, що в палаті промовляє примирительно а
в тайні виступає ворожо против Чехів. Коли тут
і там стало ся щось, що оправдувало би яке за-
жалєне, то се єще не вистає до формального

обжалованя правительства, а вже найменше до
становища загрожуючого сєму місци, з котрого
може вийти розвизанє сєєї путанни.

Що-до закиду, що робить правительствен-
не calendarium, то сєй погром правительства не
такий страшний, бо поминувши се, що з тої при-
чини стали ся — на превеликий жаль міністра
— непевними засіданя сєймів, рада державна
буде мусіла радити аж до літа, чого правитель-
ство з разу не хотіло.

Відносини правительства до німецьких сто-
ронництв такі самі, як до иньших великих сто-
ронництв палати. Правительство вдячне всім
сторонництвам, котрі підпирать і улекпують
праці парламенту. Однак ніколи не можемо по-
кидати нашої независимости, котра рівночасно
є нашою безсторонністю, се значить, що прави-
тельство не стоїть під командою якого-небудь
сторонництва, як тут говорєно. Правительство
є вільне і вірю, що аж до закінченя сєго діла
лишить ся вільним. Супротив всіх закидів, які
піднесєно, заявляє, що ми не лиш не є против-
ники ані вороги чєскоґо народу, але противно,
вповні цїнимо єго значєне. Ми лишє гадаємо,
що се, що треба сотворити, повинно само со-
бою дати поруку того, що треба знайти цїну
мира для обох сторін. З замішаня, яке запану-
вало в наших внутрішних справах підносить ся
лише одна ясна і незамрачена ціль, а тою є бу-
дучність держави. Хочемо служити тій будуч-
ности, знаємо, що мир мусить настати, знаємо
також, що не мож єго здобути без намислу і
уміркowanя. Дятого домагаємо ся від всіх сто-
ронництв більше як коли небудь чєснот любови
вітчини.

Звертаючи увагу на важність великих за-
конодатних задач, які парламент має виконати
бесідник сказав, що не може закритвати правди
і мусить ствердити, що палата поволи за мово-
ли поступає за змаганями правительства. Коли
би бесідник спробував вчасті витолкувати собі
се сумне з'явище, то прецінь насуває ся єму
питанє, що стане ся, коли сєй процес уздоро-
вленя потреває за довго. Конституційна меха-
ніка поручає средство розвизаня ради держав-
ної, аж наступить вибір иньшої, з иньшими пе-
реконанями і більшою охотою до праці.

Однак — питає міністер — чи я не маю
обовязку звернути увагу на небезпечєнства, які
лежать в наших відрубних відносинах? Чи на-
селєне не знєтерпєливить ся і не зажадає ра-
дикальної курації? Вже тепер доходять до нас
голоси того рода, з котрих одні кажуть, що ні-
чого їм на парламенті не залежить, бо їм єго
обсяг діланя не є на руку; иньші єуть невдово-
лені з виборчої підстави сєго парламенту; тре-
ті, хоч тут не приходять до голосу, мають в го-
лові иньшу мелодию.

Як се отже було би, коли би правительство,
хоч би найповажнійше і найсовіснійше, покли-
куючи ся такі бажаня і на знєтерпєливєне на-
селєня, нарушило і мусіло нарушити констату-
цію? Се правительство буде на всі часи уне-
винненє і історією перед засудом обезпечєне;
що більше, оно з новним правом буде могло у-
важати ся за спасителя держави. Але як підє
винновикам такого акту насильства в значєнім
парляменті?

Они, що правда, можуть викликати в ве-
ликий лїс публіки, що они так хотіли, але в
тайнім закутку все буде звучати: mea culpa,
mea maxima culpa. Ви вже бачили в тій держа-
ві упадаючу конституцію; ми повинні старати
ся омийнути повторєне сєго. Правительство зро-
бить все, аби таку катастрофу здержати. Хочє-
мо працювати, аби між народами завести мир,
піднести духовний і материяльний бит населєня,
підпирати великодержавне становище монархії.

Не хочємо також в часах нинішнього збєн-
теженя виминути дальше формованє конститу-
ції, котра яко людський твір на законодатній
дорозі не може бути нічим скінченим, однак
просимо вас звернути увагу на обіймаючу всіх
вітчину, і на потреби, що не дають ся усунути.
Мої панове! Не кажіть парламентови бути ви-
новником.

Державна рада.

Між інтерпєляціями, які вчєра відчитано,
находить ся інтерпєляція оп. Пігуляка, Василь-
ка і тов. про заснованє катєдри для історії схі-
дної Європи на черновецькiм університеті.

З черги приступлено до дальшої дискусії
над

бюджетовою провізорією.

Перший промовляє пос. Хоц по чєски се-
ред загального неспокою, відтак по німецьки.
Опісля замкнено дискусію і выбрано генєраль-
ними бесідниками contra Молодочєха пос. Пля-
чєка, а pro Войтїка ґр. Дідушицького.

Після промови пос. Плячєка заняв слово
пос. Дідушицький і виголосив довгу

оборону польських манїфєстаций,

які абули ся в нагоди вжєснєнської події. Бєсід-
ник оповідає польську мартиролоґію в Познань-
щині, як зразу випєрто польську мову зі школи,
відтак навіть з науки реліґії, потім зачато ви-
далювати з Німєччини польських робітників, ро-
бити трудности з листами, адресованими по
польськи на шкоду публіки і торгєвлі, а вкінці
розпоряджено катувати діти за нечинний опір
в науці реліґії на німецькiй мові. Хотяй треба
висказати жаль з причини демонстрацій супро-
ти дипльоматичного заступництва, але з другої
сторони, всякий мусить оправдати сєй вибух
обурєня польського народу. Є се природна проява
людського почуваня справедливости і етики, а
не наслідок якихсь інтриґ та заговорів, як се
хочуть вороги польського народу. Поляки не є
такими шалєними, щоби єще вірили, що дипльо-
мация поможе їм до висвободженя народа, або
збройна сила здобудє їм независимість. Они на-
дїють ся лишє на свій культурний розвій і на
побіду етичних основ в міжнародних відносинах.

По приступленю до подрїбної розправи за-
няв слово

др. Кербер

щоби зі свого обовязку відповісти ґр. Дідуши-
цькому. Правительство зазначило своє станови-
ще супротив подій в Галичині з цілою обєкти-
вностю, але не може мішати ся до відносин
чужої держави. Тому заявляє, що обговорюване
внутрішних обставин чужої держави повинно
бути виключєне в державній раді і відпирєє
деякі вискази передбєсідника.

Відтак при дискусії над §. 1. заняв голос

пос. Дашиньский,

полємізуючи з президентом міністрів, що деякі
події перєступають границі міжнародних відно-
син, а стають просто кєстивєю цілої людєкості
і цивілізації. Се не жадна політика, але протєст
против знасилєня найпримітивнійших основ ети-
ки, в імені польського, як і всіх угнетєних на-
родів (оплески соціялістів). Дальше звертаючи
ся до понеділкової промови д-ра Кербера, називає
єї бесідник найважнійшою єунуціяцією
президента міністрів. Розкладовий процес сєго
парляменту має своє жєрєло в несправедливих
підставах виборчої ординації. Бєсідник прига-
дує справедливу ординацію ґр. Тафого, повале-
ну буржоазийними сторонництвами, та критикує
урядженє і перевєдєнє виборів тепєрішньої пятої
курії. Соціялісти для такого упривілейованого
парляменту, в яким 3 і пів мільонів населєня
репрезєнтує 72 послів, а 5 тисячий великих вла-
ститєлів має 85 представитєлів — мають лишє
слова погорди. Вже навіть буржоазийні сторо-
нництва приходять до перєконаня, що сєй парла-
мент не є способним до житя. Др. Кербер опи-
бає ся, коли думає, що се залежить від волі
сторонництв і ґр. Дідушицький ошибає ся, завзи-
ваючи до поправи, щоби парламент став спосо-
бним до житя. Побожними радами і моральни-
ми науками не уратує ся парламенту, який по-
будований на кривді і привілею.

Вкінці бесідник дивує ся, що по понеділ-
ковій бесіді др. Кербер немовби забув на се,
що сказав, а і послаи так скоро заспокоїли ся,
що на разі не прийде до замаху стану і навіть
нічо не відповіли президентови. Видко, що ані
він, ані они не досєли до того, щоби належно
оцінити положєнє. Коли дійсно не хотять зама-
ху стану, то повинні заняти ся внесенєм соція-
лістів за заведенєм загального, рівного, безо-
середнього права голосованя.

На сім замкнено дискусію і вибрано генеральних бесідників.

Пос. Кльофач

промовляє контра зразу по чеськи, відтак по німецьки. Заявляє, що правительтво ошибає ся, коли думає, що ему удасть ся уздоровити парламент. Др. Кербер показав ся мужем великих слів, який остаточно усунув послідні останки явизкової рівноправности. Сумним є те, що Поляки підпирають правительтво, яке гнобить все, що славянське. Не досить сего, щоби Чехи відмовили своїх голосів, они повинні безглядности правительтва протиставити свою безглядність.

Відтак палата прийняла бюджетову провізорию у всіх трьох читаннях. Розпочато дискусію над заводовими різними стоваришеннями. Після референта промовляли пос. Офнер, міністер різнництва Джіованеллі і пос. Грабмаєр. На сім перервано наради і слідує засіданє назначено на четвер перед полуднем.

НОВИНИ.

— **Календар.** В четвер: гр.-кат. Парамона, Филомена; рим.-кат. Максенція. — В п'ятницю гр.-кат. Андрея апост.; рим.-кат. Луції, Отилії.

— **ВПреосв. митрополит Шептицький** прибув вчора по полудні до Львова.

— **Spolék českých mediců** в Празі видав відозву до наших академиків, в якій дуже щиро запрошує їх вписати ся на чеський університет в Празі. Відозву помістимо завтра.

— **Працальний концерт** бувших членів тов. „Академічна Громада“ відбуде ся дня 13. с. м. (в п'ятницю) о 7. год. вечером в великій сали „Народного Дому“. Програма: 1) Вступна промова. 2) „Калина“ і „Ой діброво темний гаю“. Лисенко-Шевченко, хор міш. 3) Сольо фортепьянове * *. 4) „Что чутиє“ хор муж. 5) Василь Пачовський: „Стогін руїни“ деклямація. 6) Сольо скрипкове * *. 7) „Пливе човен“ Лисенко-Шевченко, хор міш. і „Дніпро реве“ Січинський-Шевченко, хор міш. Ціни місць: крісло першого рядне 3 К, другорядне 2 К, треторядне 1 К 50 сот. Вступ на сальо 1 К, галерія 50 сот. Добровільні датки на виступивших академиків приймає ся з подякою. Комітет просить всіх місцевих і замісцевих Русинів о найчисленнішу участь. Білети скорше набути можна в тов. „Руска Бесіда“ і „Народній Торговлі“. Комітет: *Остан Людкевич, Віктор Лозинський, Василь Пачовський, Йосиф Чайківський, Лев Гаванський.*

— **Товариство „Клюб Русинок“** у Львові уряджує в навечері св. Николая в комнатах Тов. „Руска Бесіда“ вечерниці для дітей. В програмі входять гри і товариські забави а на кінець з'явить ся св. Николай, що роздасть дітям дарунки. Родичі, котрі мають намір прибути з дітьми на вечерниці, звольте добре опакувати дарунки з виразно написаним іменем і назвиськом дитини передати служачому Бесіди. Вступ на сальо 30 кр. Чистий дохід призначений для Товариств „Руслан“ і „Шкільна Поміч“. — **Комітет.**

— **Віче в Калуші.** Дня 16. с. м. відбуде ся в Калуші в домі Ляндсманів віче в справі заснованя руського університету у Львові. Початок віча о 1. год. з полудня. Просимо о найчисленнішу участь. За Комітет: *о. Петрушевич, о. Кришківський, о. Струтинський, др. Куровець, А. Гарасимів, Я. Коритовський, А. Бачинський, П. Воднарчук.*

— **Віче в Бібрці.** В четвер дня 12. с. м. відбуде ся віче в Бібрці в справі заснованя руського університету у Львові.

— **ВПреосв. митрополит Шептицький** видав посланіє до Русинів поселених в Канаді. Оно напечатане в Жовкві 7. вересня 1901. в 100 примірниках яко рукопись з застереженням власности. Є се відповідь на листи писані звідтам, яко конкомітація для висланого о. Жолдака.

— **3 Станиславова** пишуть нам: Дня 17. с. м. минає рік, від коли по прекопізації станиславського єпископа о. Шептицького на Митрополита Галицького, тутешня єпархія осиротіла. Від основаня єпархії не було ще так довгого вакансу. Після послідного спису (1900 р.) населеня числить станиславська єпархія над 900.000 вірних, 570 священників і 120 кандидатів духовного стану. Єпархіяни ждуть нетерпеливо закінченя вакансу, бо многі роботи спиняють ся, і устала би що найменше непотрібна писанина проти одиноких кандидатів, або також усні толки та наруги на наш обряд і духовенство.

„Kuryer stanisławowski“ з 8. с. м. доносить, що з весною 1902. р. розпочне ся будова духовної семинарії в Станиславові, на що державним бюджетом вставлена перша рата 180.000 корон; коби лшше знова не відкликано, як сеї весни.

Коли в костелах латинських і вірменських роботи коло їх обнови скоро ідуть, коло нашої руської катедри роботи застановлено, хотия до довершеня украшеня вже не багато бракує.

Рада міста в Станиславові уділила запомоги 600 К. Бурсі св. Николая і „Народному Дому“ 40 К. (мають щастє твердяки), а русько-народні товариства не одержали нічого.

По збільшеню ся числа оо. Василян реформованих, заложуть они свій монастир також і Станиславові.

Де ся наші діти діля? — питає не без тревоги, але піднесеним духом Русь тутешня і шле щедро свої датки, щоби обезпечити утриманє і покінченє курсів нашої молодіжи. В четвер відбуде ся у нас віче в справі заснованя руського університету у Львові. Сторонники твердих впростили ся до вічевого комітету, але чи они не мають в тім яких підпольних намірів, покаже будучиість.

— **Іменованя.** Міністер судівництва іменовує судовими секретарями при судах І. інстанції, судових ад'юнктів: д-ра Мих. Конюшецького в Стявї для Римакова, Рудольфа Паїзму в Улянові для Березова, Йосифа Павловича в Луці для Мостів Великих, Стан. Габришевського в Новім Торзі для Збаража, Ромуальда Теодоровича в Сокалі для Белаа, др. Дав. Енглі в Бродях для Монастириск, Й. Гаймана у Львові для Львова, Івана Пеленського в Старім Санчі для Устрик, Володимира Козакевича в Сокалі для Любачова, Стан. Бодаковського в Коломиї для Коломиї, Л. Гелу в Щирці для Щирці, Мар. Ковинського в Старім Самборі для Микулинець, Ад. Гарлендера в Дрогобичи для Буська, Стан. Пшибіславського в Долині для Куликова, Александра Могильницького в Жовкві для Немирова, В. Вжесьньовського у Львові для Львова, Йос. Гая в Зборові для Скалата, Кар. Вісньовського в Кутах для Косова, Ант. Соботу в Калуші для Обертина, Густ. Ділля в Лопатині для Лопатина, Ант. Венґжина в Лютовисках для Ціпанова, Николу Горницького в Радехові для Винник, др. Гер. Плянера в Гусятині для Чорткова, Ад. Бачинського в Добромилі для Львова, Мар. Місінського в Тернополі для Тернополя, др. Володимира Кульчицького в Болехові для Болехова, Авт. Дуневича в Добромилі для Добромилі, Фел. Лоанського в Перемишлі для Перемишля, Ів. Шіндлера в Тисьмениці для Тисьмениці, Конст. Зенту в Сереті для Радовець, др. Павза Горайна в Крешовичах для Львова, Брон. Паньцевича в Горлицях для Угнова, Йос. Білинського в Рудках для Яворова, Ант. Гавліка в Дрогобичи для Бірчи, Алекс. Місґіго в Калуші для Сянока, Люд. Мотала в Старій Соли для Делятина, Тад. Звяньовського в Перемишлі для Перемишля, Франц. Пілята в Городку для Камінки, др. Альфр. Згурського в Янові для Садагурі, др. Евген. Гакманна в Заставні для Вапшовець, Ілію Ілясевича в Солиці для Радовець, Станислава Малия в Золочеві для Борщева, Кар. Балабана в Товмачи для Надвірня, Руд. Стадлера в Сучаві для Сучави, др. Корнелія Георгіяна в Солиці для Гурагумори, др. Стан. Рубчинського в Кошичинях для Підволочиск і Александра Федоровича в Краківці для Краківця, вкінці іменовує судового ад'юнкта др. Ром. Райта в Рад'вцях, заступником державного прокуратора в Сучаві.

— **3 Тернополя.** Перед звичайним карним трибуналом в Тернополі відбула ся вчора розправа проти кс. Дюгевича, латинського сотрудника з Грималова, обжалованого о убійство жандарма Мартицака. Трибуналом проводив надрадник Райнварт, обжаловував заступник прокуратора Березницький, а обжалованого боронив адв. др. Райтер зі Львова.

Після визнаня одинокого сьвідка жандарма Роґавського, історія події є ось така: Кс. Дюгевич їхав вечером дорожкою в товаристві жандармів Мартицака і Роґавського та хотів похвалити ся перед ними скорострільним револьвером. Револьвер був набитий і незамкнений. Кс. Дюгевич необережно потиснув цинґель, стріл гукнув і куля трафила Мартицака в груди. Другого дня Мартицак помер. Обжалований кс. Дюгевич підчас переслуханя оповів також цілу подію та зазначив з гори, що хотия чує ся невинним, але піддасть ся кожній карі, яку визначить суд. По визнанях обжалованого і сьвідка забрав слово прокуратор, а опісля промовляв оборонець др. Райтер. Трибунал по нараді увільнив кс. Дюгевича від вини і карі, а прокуратор вніс зажаленє неважности.

— **Спартанська школа.** Швайцарський педагоґ Рінґеле з Секінґен утворив перед кількома літами школу на взір шкіл в стариннім Лякедемонії. Учеників призвичаює ся до як найбільшої простоти; они одержують скромні potravи, сплять на сіні, виправляють ся не лише в науках, але і в ремеслах і спортах. Зразу школа не ішла добре, родичі не хотіли засуджувати дітий на таку строгу систему, однак найшло ся кілька людей, котрі повірили п. Рінґеле свої діти. Отже при урядових оглядинах показали ся ті ученики здоровіші та сильніші від учеників звичайних наукових заведень. Завдяки таким наслідкам зачинає школа в Секінґен розвивати ся чимраз

красне. Єї вихованці почувують себе щасливими і виходять на мужних і трудолюбивих людей, бо не вільно їм змарнувати ані хвилину в протягу дня; наколи ученик блукає безчинно, сейчас заставляють его до якоїсь роботи — чистити коня, мити вікна, шурувати підлоги або рубати дерево. Теплої води не знають в зведеню, але за те кожний має до несходу зимної води: до митя, до купелі, до плаваня. Діти гартують ся знаменито, а так привязують ся до заведеня, що по скінченю опускають его з великим жалом. Успіхи школи заохотили п. Рінґеле до заложеня подібної для дівчат, аби виховати їх на розумні і практичні жєнщини.

— **Вс. о. Ю. Ч. в Буд.** Дякуємо. Заплачено до кінця с. р. На фонд академиків остало 6 К.

— **На фонд академічної молодіжи** зложили в нашій Редакції: о. Д. Танячківич з Закомаря 1 К, Н. Н. зі Львова 16 сот., о. Юрій Чубатий в Будилова 6 К, о. Юліян Дуткевич з Дубя 30 К. (на сю квоту зложили ся датки: громадян Дубя 25 К, п. Романа Ольхового, господаря 1 К, п. Вані Дуткевичівної 2 К, п. Остапа Дуткевича 2 К.). — Разом доси 80 К 16 сот.

Посмертна оповідка.

— **Хрисанта** з Витошинських Паньковска, вдова по бл. п. о. Теодорі, сьвященнику в Ришківій Волі, упокоїла ся в Корениці дня 10. с. м. В. і. п.!

— **Софія** з Добрянських Віханьска, жена почмайстра в Рясні польській, упокоїла ся дня 9. с. м. В. і. п.!

Наука, штука, література.

— **Літературно-Науковий Вістник**, книжка XII. за грудень 1901. року. Зміст: Над морем, фрагмент, П. Карманського. — Московська «каверза», оповіданє Гр. Коваленка-Кол. — Вирід, оповіданє Осипа Шнитка (кінець). — Між духовними батьками, нарис Антіана Гонти. — Візія костей, Л. Т. — За один рік, нарис Андрія Верховинця. — На півночі, Ю. С. — Перед досьвітєм, драма Стефана Вакано (кінець). — Поручник Густль, новела Артура Шніцлера (кінець). — Із переслівів Павла Грабовського: І. Ілля Муромець. — П. Сьвятотор. — Ш. Як перевелись богатири на сьвятій Русі. — Народопросвітні книжки, Вільхівського. — Зі споминів засланого без суду, Миколи Ковалевського (кінець). — Сервітуті і розмежованя ґрунтів на правобережній Україні, Ф. І. Немоловського. — Уваги на сучасні теми: VIII. Справа українсько-руського університету у Львові, Володимира Гнатюка. — XI. Федькович концертант і прелеґент, Івана Франка. — X. З поля народньої осьвіти в Росії, В. Д. — XI. Соті роковини прилученя Грузії до Росії, Українця. — Хроніка і бібліоґрафія.

Телеґрами.

Краків, 11. грудня. Академічний сенат Яґайлонського університету відбув вчора засіданє в справі полагоди подань руских студентів о вриняте на університет. На богословіє зголосило ся 50 слухачів, на правничий виділ 120, а на філософію 12 слухачів. Сенат по переведеню засадничої дискусії ухвалив прийняти зголошуючих ся студентів, о скілько викажуть ся сьвідцтвом відходу з львівського університету. Головні мотиви ухвали седату є отсі: Студенти вписуючі ся на краківський університет, слухали вже викладів у Львові, тому з хісною будуть могли слухати викладів на краківськім університеті. По друге, пегенти опустили львівський університет з певного рода конечности, викликаної політичною агітацією (?), а коли би їх не прийнято на університет, то заострив би ся антаґонізм між Поляками а Русинами.

На основі ухвали сенату прийнято 69 правників, а иньших прийме ся тоді, коли предложать сьвідцтво відходу з львівського університету. З студентів філософії прийнято 11. Богословіє прийме сенат тоді, коли предложать сьвідцтва відходу.

Відень, 11. грудня. Галицький сойм збере ся на 3-днєву сесию дня 28. с. м. для вибору краєвого виділу і ухваленя бюджетової провізорії.

Льондон, 11. грудня. Король Едвард установив речинєць коронації на день 26. червня 1902. р.

